

176. Kisfüzes, Vár-tető (KÖH azonosító nélkül) (Heves megye) Kő?

A Vár-tetőt a korai irodalomban már említik. Czenthe Huba 1996-ban járt a helyszínen, a kis kúpot lezáró átvágást megálapította és paticsdarabokat is talált. A III. katonai felmérésen³⁵ téves helyen, a község feletti Sós/Só-hegyen jelöli a Vár-tetőt és ugyanezt a tévedést találjuk a legújabb Mátra turistatérképen is. A nehezen megtalálható kis várat Fejes Erik kereste meg, majd 2014. augusztus 16-án a vezetésével mentünk fel a várhoz, velünk volt Kovács Lajos is.

Kisfüzes község Ny-i végétől indul DNy irányába egy szakadékos völgy. A Sós-hegy alját elhagyva érünk egy É–D irányú, rendkívül meredek oldalú, keskeny gerinc É-i vége alá. A vár fent, a gerinc végén van. A kis, védett, lapos területnek a pereme elmosódott, alakja hosszúka, kerek sarkokkal, hossza kb. 17, szélessége kb. 11 m. Bolygatásnak nincs nyoma, É-i végén rövid lövészárkok maradványa látható. Egyetlen erősítés látszik a felszínen, D irányából, a gerinc azonos magasságú folytatásától egy 19 m hosszú, 10 m széles, jelenleg 1 m mély árok védte. A sűrű növényzetben régészeti lelet keresésére nem volt lehetőség, a vár a jellege alapján középkori lehet. Kísérőim segítségével vázlatosan felmértem.

NOVÁKI GYULA

177. Kisgyőr, Halomvár (KÖH 16014) (Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Á, I

Az ismeretlen korú erősítés és halomsírok területén a Kunhalmok és földvárak rehabilitációja a BNPI Heves és Borsod-Abaúj-Zemplén megyei területein projekt (KEOP-3.1.2./2F/09-11-2013-0041), 2. alprojekt keretében végeztünk kutatásokat 2014. november 24. és november 28. között.

A Halomvár építési idejének meghatározására a halomba vágott út partfalának és a központi halomtest közepében található mélyedés kb. 0,5×3 m-es területének megtisztítására, valamint a vár tetején található háromszögelési pont mellett, a jelenleg legmagasabban megmaradt terület kutatóárokkaal történő vizsgálatára került sor. A feltárás eredményeképpen megállapíthattuk, hogy a Halomvár valóban mesterséges építmény, korhatározó leletanyagot azonban sajnos egyik szelvényben sem találtunk. A Halomvártól DNy-ra, még a kerítőárkon belül található szántott terület geofizikai kutatása során egyértelmű régészeti objektumot nem sikerült kimutatnunk, ám a szántó bejárása során egy Árpád-kori fazékperem-töredéket találtunk.

A Halomvár árkának ÉK-i szomszédságában található sekély, kőpakolásos halmok közül a legnagyobbat (1. halom) egy 1×11 m-es kutatóárokkaal vágtuk át. A szelvényből összesen egy, 1×3 cm-es, jellegtelen kerámia oldaltöredék került elő, mely korhatározásra alkalmatlan. A halomsír É-i részéből azonban több szemült famaradványt is gyűjtöttünk, melyek későbbi radiokarbonos kormeghatározása talán szolgált némi támpontot a keltezéshez. A halomsír változó méretű, lapos kövekből épült kőpakolásának legalján az egykori altalajra egymás mellé fektetett, nagy méretű, lapos köveket találtunk. A szelvényben négy bolygatást (rabló-gödröt) dokumentáltunk, melyek tölcészerű bemélyedései – a halomtest intakt részein megfigyelhető, szabályosan egymásra

fektetett kövektől eltérően – rendezetlenül visszadobált kövek és intenzívebb humuszos betöltés formájában jelentkeztek. Az utólagos beásások egyetlen esetben sem érték el a legalsó, vízszintesen egymás mellé fektetett köréteget. A halom alján lévő kősort eltávolítva, az intakt, szürke agyagos altalajban egy 10 és egy 60 cm átmérőjű, sekély (5–10 cm mélységű), sárga agyagos-kőmorzsalékos betöltésű foltot találtunk, ám ezeket kibontva semmilyen régészeti jelenséget nem dokumentáltunk.

A régészeti feltárással párhuzamosan a Halomvár teljes területét fémkereső műszerrel is átvizsgáltuk, ám a második világháború idejéből származó tárgyakon kívül mást nem találtunk.

A Halomvár és a környezetében található halomsírok korának meghatározására további, nagyobb felületű szelvények nyitására lenne szükség.

Munkatársak: Kertész Gabriella Nikoletta, Miskolczi Melinda, Bacskai István, Bakos Gábor, Gyárfási József, Honti Szabolcs, Juhász Ádám, Nagy S. József, Toronya Zsolt.

KIRÁLY ÁGNES – SZÖRÉNYI GÁBOR ANDRÁS

178. Kiskunfélegyháza, Bajza utca 64. (KÖH 89341)

(Bács-Kiskun megye) Sza

Lakossági bejelentés érkezett 2014. július 16-án, hogy Kiskunfélegyháza Bajza u. 64. sz. alatti telken, az udvaron, árokásás során embercsontok kerültek napvilágra. A nap folyamán, a telken helyszíni szemlét végeztünk. A tulajdonos megbízottjával való egyeztetés után a sír leletmentésére 2014. július 17-én került sor. A leletmentés során egy erősen rongált szarmata sír maradványait tártuk fel. A sír egy része feltehetőleg az évekkel korábban végzett földmunkáknak eshetett áldozatul, míg egy részét a jelenlegi árokásás rongálta meg. *In situ* csak a bal láb hosszúcsontjai, és a lábfej, valamint a jobb alkar és kéz maradt meg. Az árok ásása során előkerült még a koponya és néhány hosszúcsont, illetve a jobb váll környékén néhány csont. A sír egy felnőtt nyújtott vázát rejtette. Tájékozása DNy–ÉK. Mivel elsődlegesen csak a kiásott árokban tudtunk dolgozni (részben így is rá kellett bontanunk az árok falára), a sírgödör méretét nem tudtuk dokumentálni. A sír az agyagos altalajba mélyedt. A sír egyetlen melléklete egy igen jó állapotú, kis méretű bögre volt, a bal lábfej belső oldalán (feltehetőleg a lábfejek között), amely restaurálás után a Kiskun Múzeum gyűjteményébe kerül. Az árok további szakaszain régészeti jelenséget nem tapasztaltunk. A sír feltehetőleg egy nagyobb kiterjedésű szarmata temető része, amely kiterjedhet a szomszédos telkekre is.

Munkatárs: Kiss László.

KNIPL ISTVÁN

179. Kiskunfélegyháza, Templomhalom (Béla király utca 16.)

(KÖH 31399)

(Bács-Kiskun megye) Á, I

Az építési telek megelőző feltáráására 2014. április 10–11. napján került sor. A feltárás előzetesen kalkulált területe 100 m² volt. A tulajdonossal folytatott egyeztetés alapján, a telken a munkát a Kiskun Múzeum a Kecskeméti Katona József Múzeummal együttműködve 2014. április 10. napján kezdte meg. A humuszolást a tervezett épület sarokpontjainak kitézése után, az építéssel közvetlenül érintett területen végeztük el. A változó mélységű (20–40 cm) humusz alatt elértük a sárga, homokos

35 III. katonai felmérés 4864/1,2.